

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ενότητα 4: Παύλος. Χριστολογία - Σωτηριολογία

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

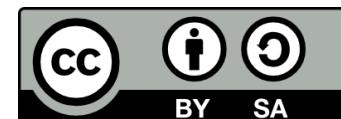

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Παύλος. Σωτηριολογία - Χριστολογία

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Μάθημα 4: Παύλος.
Χριστολογία - Σωτηριολογία

Εισαγωγικά

- Βάση για τη διερεύνηση του ζητήματος οι 7 επιστολές του Παύλου που θεωρούνται γνήσιες: Ρωμαίους, Α΄ και Β΄ Κορινθίους, Γαλάτας, Φιλιππησίους, Α΄ Θεσσαλονικείς, Φιλήμονα.
- Οι επιστολές του Παύλου: ο περιστασιακός τους χαρακτήρας.
- Ο μικρός αριθμός των κειμένων + η έλλειψη επαρκούς πληροφόρησης για όλο το διάστημα της δράσης του Παύλου -> δύσκολο να διαπιστωθεί η όποια εξέλιξη στη σκέψη του.

Χριστολογία & σωτηριολογία

- Χριστολογία: παρουσίαση του προσώπου του Ιησού και του ρόλου του στην ιστορία της σωτηρίας.
- Σωτηριολογία: α) το πάθος κι η ανάσταση του Ιησού, β) η σημασία του γεγονότος της σωτηρίας ως περιεχόμενο του χριστιανικού κηρύγματος κι ως πραγματικότητα της Εκκλησίας.
- Η χριστολογία συνδέεται με τη σωτηριολογία.

Χριστολογικοί τίτλοι στον Παύλο (1)

- Δεν απαντούν οι παραδοσιακοί χριστολογικοί τίτλοι των ευαγγελίων: υιός του Ανθρώπου, δούλος Κυρίου .
- Απαντά μία φορά ως απόγονος του Δαυίδ: «γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυίδ κατὰ σάρκα».
- Ο όρος «Χριστός» : σύνδεσή του με τον σταυρό και την ανάσταση του Ιησού (π.χ. σταυρός τοῦ Χριστοῦ, Χριστός ἐσταυρωμένος).
  - Ο όρος στον Παύλο - ήδη δεύτερο συστατικό του ονόματος του Ιησού.
  - Σε κάποιες περιπτώσεις διατηρεί ακόμη την αρχική του σημασία.

Χριστολογικοί τίτλοι στον Παύλο (2)

- Ο Ιησούς ως Κύριος: συχνά χωρίς άρθρο – στις ομολογίες (κύριος Ἰησοῦς, εἷς κύριος).
- Ο όρος αναφέρεται κυρίως στον αναστημένο Ιησού αλλά αφορά και στην επίγεια δράση του (λόγος κυρίου, αδελφοί κυρίου).
- Η λειτουργική χρήση του τίτλου: ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου (Ρωμ 10,12-13), ὁ κύριος ἡμῶν, μαράνα θά.
- Ο Ιησούς ως υἱός του Θεού: υἱὸς Θεοῦ, υἱὸς τοῦ Θεοῦ - κυρίως σε σχέση με την αποστολή του Ιησού στον κόσμο αλλά και με την ανάστασή του (ὀρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ρωμ 1,4).

Χριστολογικοί τίτλοι στον Παύλο (3)

- Ο κάθε χριστολογικός τίτλος έχει το δικό του ιδιαίτερο περιεχόμενο:
  - Υιός του Θεού: η σχέση του με τον Θεό, η εξουσία κι η δύναμή του.
  - Χριστός: ο σταυρός κι η ανάστασή του.
  - Κύριος: επίγεια δράση του κι ως αναστημένος.
- Οι τίτλοι ως ομολογίες πίστης: ἔὰν ὁμολογήσης ἐν τῷ ὀνόματί σου κύριον Ἰησοῦν ...
- Κεντρικό ρόλο - ο σταυρός κι η ανάσταση του Ιησού ως θεμελιώδες γεγονός της σωτηρίας.

Προϋπαρξη και ενανθρώπιση

- Οι δύο ιδέες συνδέονται στενά στη σκέψη του Παύλου:
  - βλ. τον ύμνο στη Φιλιππησίους.
  - Γαλ 4,4-5: ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, ... ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν.
  - Ρωμ 8,3: ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας.
- Η ενανθρώπιση και το επίγειο ἔργο του Ιησού - αποκάλυψη του Θεού.

Ο Σταυρός κι η Ανάσταση

- Τα δύο γεγονότα καταλαμβάνουν κεντρική θέση στη διδασκαλία του Παύλου.
- Ο θάνατος – αποτέλεσμα της ενανθρώπισης (γενόμενος υπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ).
- Η ανάσταση άμεσα συνδεδεμένη με τον θάνατό του (κι οι δύο τύποι ομολογίας της ανάστασης: ὁ θεὸς ἤγειρεν, ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν).
- Η ανάσταση του Ιησού συνδέεται άμεσα με την ανάσταση των νεκρῶν (Α΄ Κορ 15,20: νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων).

Η Θυσία του Ιησού

- Ο αντιπροσωπευτικός χαρακτήρας της θυσίας του Ιησού (ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν, Ρωμ 5,8).
- Ο οικουμενικός χαρακτήρας της θυσίας του Ιησού: ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι, Β΄ Κορ 5,15.
- Ο Ιησούς ως ο νέος Αδάμ.

Ο εξιλαστήριος χαρακτήρας (1)

- Ο αντιπροσωπευτικός χαρακτήρας του θανάτου του Ιησού :

«Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα...» (Γαλ 3,13).

«καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι» (Β' Κορ 5,15).

- Σύνδεση με παλαιοδιαθηκικές προφητείες και κυρίως με την προφητεία Ησ 53 (διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν παρεδόθη, 53,12).
- «ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν» (Α' Κορ 15,3).

Ο εξιλαστήριος χαρακτήρας του θανάτου του Ιησού (B')

- Η θυσία του Ιησού παραλληλίζεται με τις εξιλαστήριες θυσίες της Παλαιάς Διαθήκης, οι οποίες κατανοούνται ως τύπος της (ιδιαίτερα στην προς Εβραίους επιστολή).
- Ο εξιλαστήριος αντιπροσωπευτικός χαρακτήρας της θυσίας του Ιησού καταλαμβάνει κεντρική θέση μέσα στην Καινή Διαθήκη και στο κήρυγμα της πρώτης Εκκλησίας.

Ο θάνατος του Ιησού ως λύτρον/αντίλυτρον

- Δύο οι πιθανές ερμηνείες:
  - ως τα λύτρα που καταβάλλονται.
  - ως η αγορά και απελευθέρωση κάποιου που είναι δούλος ή αιχμάλωτος πολέμου.
- Το μοτίβο της εξαγοράς είναι συχνό στην ΚΔ όταν γίνεται λόγος για τον σταυρικό θάνατο του Ιησού:

«ήγοράσθητε γὰρ τιμῆς» (Α΄ Κορ 6,20· 7,23).

Ο θάνατος του Ιησού ως καταλλαγή

- Με αυτήν την έννοια απαντά στα κείμενα του αποστόλου Παύλου και εκείνα του κύκλου των μαθητών του:
- «Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν» (Β΄ Κορ 5,19).
- «εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ» (Ρωμ 5,10).
- Αυτή η καταλλαγή έχει οικουμενικό χαρακτήρα κι εκκλησιολογικές συνέπειες:
  - «διὰ τὸ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτὸν» (Κολ 1,20).
  - «τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ ... ἵνα ... καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ» (Εφ 2,14.16).

Δόξα και παρουσία

- Πάθος, ανάσταση και ανάληψη / δόξα συνδέονται: Χριστός ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ ἐγερθείς, ὅς καί ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, Ρωμ 8,34.
- Ο Ιησούς Χριστός παρών και στη ζωή της Εκκλησίας.
- Η επάνοδος του Ιησού Χριστού (παρουσία).
- Α΄ Κορ 15,25-28.

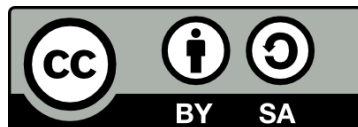
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τσαλαμπούνη Αικατερίνη. «Θεολογία Καινής Διαθήκης. Παύλος. Σωτηριολογία - Χριστολογία». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS340/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

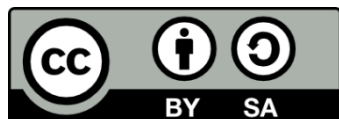
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Φίλιππος Γερμάνης
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

